

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. || Lv dovici || De Ponte Vallis-|| Oletani, È Societate ||
Jesv Theologi.|| De || Christiani hominis || Perfectione In
Qvo-|| libet eius Vitæ genere.|| Tomi Qvatvor.||**

Quorum argumenta ex S. Rvth Historia præcipué desumpta

Puente, Luis de la

Coloniæ Agrippinæ, 1626

Cap. XIII. Virtutem Modestiae ornamentum esse ac protectionem
Castitatis: & multiplicem esse eius præstantiam & vtilitatem; damna
quoque immodestiae

[urn:nbn:de:hbz:466:1-45802](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-45802)

c1. Pet. 4. 13
f. Mat. 5. 10.

2. 2. q. 160.
a. 1. ad 1.
ar. 2. ex Cic.
l. 2. de In-
uent.

Modestia
superbia
motus mo-
deratur.

I.
S. Tho. 2. 2.
q. 161. a. 1.
Hom. 3. in
Luc.

vide Ians.
Pro. 22. v. 4.
Nimia sci-
endi deside-
ria modestia
reprimat.

2.
2. 2. q. 166.
a. 1.

Rom. 3. 3.
Modestia
corporis mo-
tus mode-
ratur.

3.
2. 2. q. 168.
a. 1. ad 1.
1. l. Of. 19.
Modestia
vestitum
moderatur.

4.
2. 2. q. 169.

mouere: si autem talis non est, potius gaudet, quod contemnatur: nam in-
mia absq; culpa viro humili, est quasi bolus sine ossibus, & mel absque felle
lud amaricante. Nam, vt S. Petrus dixit, hac ratione *et communicat Christi-
sionibus*: & idem est, atq; si *persecutionem* pateretur propter iustitiam, & glori-
nominis Christiani, qui gloriatur de contempribus, in quibus culpa non habet

CPAVT XIII.

VIRTYTEM MODESTIÆ, ORNAMENTVM ESSE ac protectionem Castitatis
multiplicem esse eius praeuantiam et utilitatem; damna quoque immodestia

ADEO eminet apud homines virtus modestiae, vt (teste S. Thome) commune omnibus virtutibus nomen, ei quasi proprium ac-
buerint: non quod ipsa omnes praecellat; sed quod earum sit in-
cium, modumque valde incundum in rebus omnibus ponat. Co-
ius sphaera (vt idem Angelicus Doctor ait) valde protenditur: completum
enim quatuor partes valde insignes, tanquam quatuor flumina tetractis
ius paradisi, Deo & hominibus aded placentis.

PRIMA Modestiae species est, quae motus omnes elatos, inanes, & in-
gantes Superbiae moderatur & haec insignis est virtus humilitatis, quam
ste Origine, Philosophi propterea Modestiam appellarunt, quod in re-
omnibus sese metiatur ac moderetur iuxta propriae paruitatem; elatos
inflatos reprimens spiritus, quos effraenis nostra natura producit. Ac pro-
prea etiam ipsa Scriptura sacra eodem nomine illam vocat; & vocabatur
hebraeorum, illam significans, significat proprie Modestiam.

SECUNDA species est, quae nimia sciendi desideria, ad quae curiositas in-
nat, moderatur: ne a plus sapere velit, quam oporteat sapere, sed sapere ad sobri-
tem, vt dixit Apostolus. Et haec est virtus illa, quae vocatur studiositas, quae
studia sua metitur ac moderatur iuxta humanam capacitatem; nec limitat
transgreditur naturalis luminis, & fidei, a quibus dirigitur.

TERTIA species Modestiae est, quae externos omnes corporis motus mo-
deratur ac gubernat iuxta qualitatem personae, negotiorum, locorum; ac tem-
porum: ita vt nihil indecens faciat, quod a recta ratione degeneret. Mod-
estia enim & vitae pulchritudo (vt ait S. Ambrosius) consistit in eo, vt ca-
personae detur quod ei competit; & cuique negotio proprium ornamentum.
Haec ipsa modestia extendit se etiam ad ludos & solatia, quae necessaria sunt
ad conseruandam vitam, & perseuerandam in serijs grauib; que virtutum
exercitijs; adhibita in eis mediocritate ac moderatione, vt iuuare possint
non verò nocere fini ipsius virtutis, ad quem dirigitur.

DENIQUE quarta species Modestiae moderatur vestitum, & ornatum cor-
poris, omnemque pompam & apparatus externum: praescindendo nimitate
quae spirat vanitate, sensualitate, curiositate, aut singularitate aliqua: accom-

modestie autem communi prudentium consuetudini, & moribus, iuxta qualitatem suam personarum, status, & officii, Eundem in modum, quo S. Petrus dixit: ut mulieres temperarent sibi a nimio cultu vestimentorum, & seruirent Deo Spiritu quodammodo modesto, qui est in conspectu Dei loquens. Hic enim Spiritus qui prædictas quatuor partes amplectitur, animam repleti ingentibus spiritualibus diuitijs: iuxta illud Salomonis: sine Modestia timor Domini, diuitia gloria & vita. Quibus verbis quatuor ingentia Modestiae bona insinuauit, quæ præcipue quidem in caelo, sed in hoc etiam mundo dantur. Timor Dei scilicet castus, qui aeternum permanet; virtutum diuitiarum gloria, & honor in conspectu Dei, Angelorum, & hominum; & vita beata pacifica, & quæta: eo modo quo paulatim iuxta nostrum Institutum explicabitur: præmissis, quæ de matrimonij statu sunt dicta.

§. 1.

MODESTIA in omnibus suis speciebus, nominatim autem in duabus ultimis, quæ huius virtutis nomen retinuerunt, est fidissima comes & loca Virginitatis & Castitatis, quemadmodum S. Apostolus insinuat in eo ordine, quo refert duodecim fructus Spiritus Sancti tres. n. ultimos ponit a Modestia, Continentia, Castitate. Spiritus. n. sanctus, v. in Iustus proferat fructus Continentiæ, quæ sensuales passiones reprimat; & fructus Castitatis, quæ eandem iam sibi subiectas habet, inspirat fructus Modestiae: quæ simul est ornamentum & pulchritudo spiritualis animarum castarum propria; & protectio ac defensio sui ipsius contra hostium impugnationes. Et quemadmodum perfecta corporis pulchritudo ex eo oritur, quod omnes eius partes propriam habeant pulchritudinem, & proportionem cuique; & cuiuscunque; illarum turpitudine sine defectu, in causa est, cur corpus ipsum non sit plene pulchrum ac perfectum: ita spiritualis pulchritudo Modestiae oritur ex eo, quod omnes corporis partes & omnes sensuum actiones, & reliqui motus hominis exterioris suum seruent modum ac decetiam, statui suo, iuxta prudentiæ regulas, conuenientem. Ita ut oculi propriam habeant modestiam, dum aperiuntur, dum clauduntur, ac dum adspiciunt; lingua, dum tacet, dum loquitur, & in modo verba proferendi, suaque; sensa manifestandi; caput, manus, brachia, & pedes sua quoque; seruent modestiam in omnibus corporis motibus. Eandem quoque; compositionem ac decetiam seruent in vestibus, calceis, & reliquo ornatu, qui competit cuique; corporis parti. Hæc est pulchritudo, de qua celestis sponsus laudat sponiam in duobus capitibus libri Canticorum, discurrens per singulas eius partes. Et in altero eorum ita incipit: *b quam pulchra es amica mea, quam pulchra es oculi tui columbarum absque eo, quod intrinsecus latet.* In altero ita ait, *c quam pulchri sunt gressus tui in calceamentis, sicut Principis.* quasi dixerit, admiron, & obstupesco pulchritudinem & compositionem, quam in omnibus tui corporis partibus habes, à pedibus usque; ad caput. Pedes tui, decet-

b 1. Pet. 3. 40

c Pro. 22. 40

Tom 2.
Tra. 5. 6. 6.

I.
Modestia
comes virginitatis.
a Gal. 5. 23.

b Cant. 4. 1
c Cant. 7. 1.

ter-

ter sunt cooperiti, suosq; gressus quietè grauitè, & pulchrè dirigunt: cui tanquã simplicis colubæ sunt, modesti, verè cuncta. Et quãuis multum omnibus exterius cernatur: multò tamè plus est, q. intrinsecus latet. Quæ n. exterior corporis modestia magni sit faciendâ: multò tñ excellentior ac præstantior est interior sp̄itus modestia: quæ, vt superius dicebamus, d. est in sp̄itu Dei locuples: & quomodo locuples non erit, quæ se cū adfert ordinè rectitudinè internarū omnium animæ facultatum, in omnibus cogitationibus, & affectibus? hoc n. non obtinetur, nisi perfecta virtutū omnium cōtentione. Ac propterea S. Thom. dixit, exteriorè modestiam procedere ex interioris hominis bona cōstitutione, & cōpositione; nec sine ea posse cōsistere.

Modestia rectè est sicut sanitas, quæ prouenit ex recto ordine & proportionè humorū. Nam, quando illi bene sunt cōpositi, salus est perfecta: cuius indicia prodeunt ad ipsam faciè; & ex omnibus corporis affectionibus facillè cognoscitur; si autè illi perturbentur, vel solus vnus nō seruet suã proportionè: ille sufficit, vt sanitas deficiat. Cuius etiã externa indicia id produnt: igitur quando omnes animæ passionès benè sunt mortificatæ, & virtutū præsentia cōtinentur: si nim apparet ac præluet exterior modestia tantarū carū fructus: sed statim atq; interior illa cōpositio perturbatur: apparet quoq; ei⁹ signa exterius. Ac propterea dixit Eccl. e. ex visu cognoscitur vir, & ex cursu facies cognoscitur sensatus, amict⁹ corporis, & visus dentium, & ingressus hominis enunciant de illo. Nam si hæc omnia externa ordinem & rectitudinè suã in omni loco, occasione, & tempore tenent: optima sunt signa, quod interiora bene sint ordinata & cōposita: si autem hæc ipsa externa turbantur, non rectè incedunt, indicium etiã sunt interioris animi perturbatio: nam s̄ qualis est arbor tales producit fructus, & ex illis illa cognoscitur.

SED vltèrius adhuc excellens hæc virtus progreditur: nã nō solum est bonorum operum fructus, sed simul est eorundè custos, & proteçtris, non tantum verò castitatis: quã instar thoracis cuiusdã ferrei, fortis, pulchri, valde splendens, ex omni parte protegit, ne hostium ictus, & globi eam deiciant. Illa pactum exequitur & ḡ fœdus, quod pepigit Iustus cum oculis suis, vt nō cogitet quidè de virgine; h̄ seip̄t spinis aures suas, ostendens, se pungi, cū audiat impia verba; ori adhibet frænum, ne similia colloquia exeat; & lingua siquoddam adhibet p̄odus, vt quidquid loquetur, benè prius perpendatur, ne p̄deretur; cōpedes adhibet pedibus, ne in pratibus gressibus labatur; manibus inijcit, ne ad prauos tactus extendantur. Deniq; ita exteriorem se minem moderatur, & mortificat: vt interiori non adferat occasionem effundendi, & inficiendi; & ita vestitum, & corporis ornatum componit, vt sua nimietate, aut curiositate, neque gestanti, neque aspicienti detrimētum adferat. Quare Modestia est quiddam pulchritudinis correctiuum.

d. 1. Pet. 3. 4.

2. 7. q. 168. a. 1. ad 3.

Modestia est quasi moderatio humorum.

e. Eccl. 19. 26.

e. Mar. 7. 17. Modestia bonorum operum custos. g. Job. 31. 1.

h. Es. 18. 28.

Modestia est correctiuum pulchritudinis.

soleatque Deus utramque in suis sponſis coniungere : non ſolum ut illæ non impugnant; ſed etiam, ſe alij abantur, aut illas interurbate audeant. Nam ſi pulchritudo permouet cor eam aſpicientis: rara perſonæ pulchræ Modestia illud cohibet ac reprimi; ne dicere audeat, aut facere aliquid, quod offendat eam: quæ puritatem, & Modestiam præ ſe fert. Vtrumque fuit in Sacratiffima Virgine Domina noſtra cum ſingulari eminentia. nam (vt S. Thomas & alij Doctores aſſerunt) cum eſſet pulcherrima: ad eò tamen rara eius Modestia & compositio fuit : vt ex ipſo eius aſpectu homines permouerentur, & aſſicerentur ad Caſtiram; & ſi quas alias habebant tentationes; ipſo eius aſpectu conquieſcebant & componebantur: quem admodum S. Ambroſius pie perpendit, dicens: tanta erat eius gratia, vt non ſolum in ſe Virginitatem ſeruaret; ſed etiam ſi quos viſeret, integritatis in ſigne conferret. Et ita exiſtimo illam facere conſueuiſſe, quoties cum ſuo ſponſo Iosepho agebat; cuius caſtitas creſcebat magis, & profundius in eo radicabatur: cum illam aut aſpiceret, aut alloqueretur. Eandem excellentiam cum maſori adhuc exceſſu habuit Chriſtus D. N. qui, cum admirabilis eſſet pulchritudinis, ad eò tamen erat ſingularis & præcellens eius modestia, & iplendor ſanctitatis, ac diuinitatis, qui diuinam eius faciem ſuffundebat, vt à nemine vnquam inordinatè cõcupiſceretur, ſed honeſtatem potius infunderet omnibus, ipſum aſpicientibus. Quamuis autem modestiæ virtus per ſe ipſam ſolum non ſufficiat, (vt ait idem S. Thomas) ad rem adeo inſignem & excellentem præſtandam abſq; alio ſpeciali dono ipſam comitante; non tamen ipſa parum ad id cõducit. Ac propterea digna eſt quæ magno ſtudio procuretur.

§. II.

EX DVABVS his Modestiæ excellentijs, quibus ad eò ornatum & conſeruationem Caſtatis iuuat ac promouet, ſequuntur alia non minoris momenti, & ad perfectionem noſtram, & bonum proximorum.

NAM imprimis, Modestia magnam adfert authoritatem & opinionem ei, qui illa præditus eſt: & propter eam diligitur, & in honore omnium eſt, ac veneratione, eò quòd indicium ſit egregiarum ipſius virtutum. Iuxta illud quod S. Iob de ſe ipſo dixit: *ſi quando ridebam ad eos, non credebant: & lux vultus mei non cadebat in terram.* voluit Eni: ſignificare: ſe in tanta veneratione fuiſſe apud omnes, ob Modestiam & grauitatem ſuam; vt etiam ſi quando coram eis rideret, non tamen aliquid de reuerentia, & veneratione diminuerent; nec id leuati alicui, ſed potius prudentiæ & grauitati tribuerent; aut occulto alicui myſterio, quòd ipſi non aſſequerentur. Quod verò dicit: *lux vultus mei non cadebat in terram,* propterea addidit: quòd nihil ipſe vnquam faceret, propter quòd non poſſet abſq; verecundia oculos ſuos in cælum eleuare; aut modeste eos aſpicere, quibus cū agebat. *Lux vultus* ſui appellat ipſam virtus

Modestia fuit in B. V. ſingularis, In 3. D. 9. c. 4. 1. q. 1. ad 4. Vido Suarez in 5. P. T. 2. 1. Diſp. 2. ſectio 2. Li. de Inſtitu. Virgi c. 7. Modestia in Chriſto maxima fuit.

ſuprà.

I.

II. Modestia authoritatem adfert homini. a Iob. 9. 24

Lux vultus eſt modestia grauis

Tem. 3.

T

mode

b 2. Mach.
15. 12
c cap. 4. 37.

2.
Modestia
Ecclesiam
ædificat.

Lib. 2. de
Virgin.
Virgines
singularem
habeant
modestiam

In eius vita
Lib. 2. c. 1.
circa finem.

Modestia
omnes mi-
rantur.

modestia latã, & granẽ: quæ in omni loco, & tempore, & in omnibus negotijs, & occupationibus ita splendebat, vt nihil videretur quod lucẽ illi obscuraret, aut turbaret; aut aliquo pudore vultũ ipsũ contegeret, quasi ipsa persona indignũ. Talis fuit summi Sacerdotis Oniæ modestia: quæ diuina Scriptura b *verecundã vultũ, modestũ moribus, & eloquio decorũ* appellat. Quis rã adẽ omnibus erat charus, vt in eius morte etiã ipse c *Rex Antiochus contristatus fuerit, & lachrymas fuderit, recordatus defuncti sobrietatẽ & modestiã*.

HINC oritur, quod Modestia plurimum ædificet Ecclesiam, suauemq; afflet odorem per totã Ciuitatẽ & familiã. Est q; quasi mutus concionator: (vt S Petrus dixit) sine verbo sanctitatem eã habentis manifestat; & promouet fidei. ac veræ religionis eam docetis, opinionem & æstimationem; confundit dæmones; peccatores conuertit; Iustus spiritum & animum addit; omnesq; impellit ad virtutem diligendam; Deumq; à quo illa procedit glorificandum. Nam quemadmodum Reges & Principes egregia Domus, & palatia ad suam habitationem ædificantes, valde delectantur quod eorum frontispicia sumptuosa valde sint, & spectabilia, vt spectantur rapiant in admirationem; & ad interiora lustranda alliciant & inuicentur (inquit S Ambrosius loquens de sanctissimã Virginis D. nostræ modestiã Virgines, & animæ castæ ac sanctæ, quæ templa sunt viua spiritus sancti) habitationes ac palatia in quibus habitat ipse Deus, habere debent splendida quidẽ ac præclara frontispicia cum diuina quadam modestiã & granitã, quæ mundum totum rapiat in admirationem; sitq; testimonium inestimabilium diuitiarum, quæ interiori reconditæ manent. Ac propter eã rararum Religionum Fundatores maxima cura studuerunt ditissimum huiusmodi frontispicium collocare in viuis domibus, quas erigebant; congregationibus scilicet suorũ Religiosorum ac Religiosarum, vt sæculares eos aspicientes ædificarentur & admirarentur: conuicentur ex ipso frontispicij interni ædificij amplitudinem, & ita allicerentur, & afficerentur ad ingrediendum, & possidendum præclarum adeo ædificium. Admirabile fuit in hoc genere exemplum S. Bernardi ac primorum eius Monachorũ in Clarevalle, quod ingressus fuit Summus Pontifex Innocentius II cum multis Cardinalibus, Episcopis, & alijs Galliarum Magnatibus. Et cum Monachi (qui plures sexcentis erant) Jobuiam Pontifici exirent, summam omnes grauitatem modestiam & externam compositionem ostenderunt, oculis omnium humo defixis, nec vagabunda curiositate circumductis, sed complotis palpebris, ipsi quidem nemine sũ viderent, ab omnibus tamen viderentur, sponte abstinẽtes ab externæ illius pompæ aspectu, quam sæculares homines, quasi fascinati, libentissimẽ aspiciunt. Cum quẽ Pontifex ceteriq; Principes tale spectaculũ Religiosorũ viderent, admirati, ac ædificati, non poterant à chrymas continere: videntes quantum interesset inter modestiam religio-

& ea quæ mūdus magni facit. Eandē viā tenuerūt S. Dominicus, S. Frācisus, & Pater noster S. Ignatijs, primūq; harū Religionū Professores: qui oēs ad eō fuerunt Modestiam studiosi, vt si in illis iurijs simile quid occurrisset, quod in Clara-alle. eandē præfētulissent modestiā. Nec prætermittā hic insinuare, quanti Pater noster S. Ignatijs virtutē hanc fecerit; siquidem speciales de ea regulas instituit, summaq; diligentia earū promulgationē cōm̄ dauit: ipseq; Dominus noster (vt in eius vita refertur) iudicia dedit, quod sibi in eis complaceret. Et inter alias causas, cur nō præscriberet propriū aliquē habitū suis Religiosis, vna fuit: vt hac ratione obstringeret illos ac impelleret, vt rara sua Modestia, & Religiosa grauitas illis esset instar Habitus, quo dignoscerentur, æstimarentur, ac discernerentur à reliquis Sacerdotibus & secularibus.

Hinc tertia oritur veræ Modestiam præstantia; qua Christianus, Religiosus, & Virgo ambulant in veritate, iuxta id quod professio & status proprius exigit Nam (vt S. Thomas inquit) ad veritatem spectat, corporis motus dīgēter; talem se exteriùs exhibendo, qualis reuera intus est; & exteriora sua cum eo, quod interior professio requirit, conformando: iuxta regulam S. Augustini, quæ habet: In omnibus motibus vestris, nihil sit, quod cuiusquā ostendat aspectum; sed quod vestram deceat sanctitatem. Nam quemadmodū Principes & Magnates grauitatem & Modestiam seruant ad suam dignitatem pertinentem: ita decet, filios Dei, & magnæ perfectionis cultores Modestiam illam custodire, quam eorum dignitas exigit. Et vt S. Bernardus dixit: professionis propriæ memoria quasi Pædagogus & excitator esse debet, qui eius moderationis eos moneat, quā in omnib⁹ suis reb⁹ seruari debeāt.

His accedit, quod Modestia etiam reddit hominē aptiorem ad agendum cum Deo; & ad familiaritatem illam arctam, quam cum animabus, sponis suis habere solet: quemadmodum Apostolus insinuauit, cum postquā dixisset: *modestia vestra nota sit omnibus hominibus, adiecit: petitiones nostras innotescere apud Deum.* Modestia enim multum confert ad cordis tranquillitatem, qua possit rerum æternarum meditationi meliùs attendere; & *sapientia* item, qua *desursum est*, (vt ait S. Iacobus) *primū quidem pudica, deinde pacifica & modesta est*; habitatq; *in spiritu quieto & modesto, qui est in conspectu Dei locuples*: quem ad suam præsentiam admittere valde delectatur Deus. Et quemadmodum templum bene purgatum & exornatum, inuitat homines ad libenter in eo manendum, & pietatis opera exercenda: ita *spiritus quietus & modestus* excitat sese ad orationem: & ipse Dominus libenter ac diu cum ipso conuersatur. Et cum huiusmodi amicitiam contrahere dū aliquo vult, talē prius Modestiam modū ei inspirat. Ad cuius confirmationē refert S. Greg. de quadā Virgine nomine Musa: cui per visionē sancta Dei genetrixi Virgo Maria apparuit eā multis puellis eius coræuis, cui Musæ optanti, se reliquis coniungere,

Fundatores religionum modestiam studiosissimi.

3.

2. 2. q. 168. n.

1. ad 3. q. 4.

Reg. 3.

In omni

motu nihil

sit offendens

oculos

proximi

4.

Modestia

apud facit

hominem

ad agendum

cum Deo.

d. Phil. 4. 5.

c. Iacobi. 3.

17.

11. Petr. 3. 4.

Spiritus

quietus

se excitat

ad orationem.

Lib. 4. Dial.

c. 17.

dixit ipsa Virgo sanctissima: vt nihil vltra leue & puellare ageret, & à iocis abstineret, sciens quod inter easdem Virgines quas viderat, ad obsequium die trigesimo veniret. Quibus visis in cunctis suis moribus puella mutata est, vt omnem leuitatem puellaris vitæ magna grauitate dederet omnibus, qui eam videbant, stupentibus. Reuelatio verò, quam habuit de sua morte, ita ad punctum executioni est demandata, quemadmodum ipsa consilium sequuta est, quod acceperat.

5.
f Job. 28. 25.
Modestia
Donū Dei
Lib. 9. Mo.
val. 6. 4.
Modestia
Dei timori
iungi de-
bet.

g Pro. 12. 4.
h Psal. 4. 5.

Ex Cassia-
no Collat.
11. 5. 3.

Immode-
stia oritur
ex vitijs
grauissimis

Deformat
nominem
immode-
stia.
a Len. 15. 45

Denique hæc Modestia, donū est Domini nostri, de quo dicitur apud Isaiam quod fecerit venter pondus: Hominibus enim ex se vagis, & inconstantibus pondus adhibet & grauitatem Modestia, vt eā decentiā & tranquillitatem uentur, quā decet; aut (vt S. Gregorius interpretatur) vitis contemptum pondus tribuit, & grauitatem spiritūs, vt carnis leuitatem & mutabilitatem reprimant. Hoc autem pondus & Modestia, vt vera sit ac solida innotet, debet reuerenti Dei timori, cuius meminit Sapiens, cum dixit: *g finis Modestie timor Domini*; & actuali memoriæ Dei præsentis & assistentiæ in omnibus, & tempore cuius meminit S. Apostolus, cum dixit: *h modestia vestra in omnibus hominibus: Dominus enim prope est*, quasi monere, vt quæuis Modestia debeat esse publica: intentio tamē esse debet occulta. Modestia vestra omnibus hominibus debet esse conspicua: sed non propterea, vt illis; sed vt illi placeatis: qui magis prope est, quàm illi. Quod si præsentia Regum ac Principum famulos ac subditos reddit modestos: quantò est magis rationis præsentaneum vt Creatoris præsentia modestas & compositas reddat creaturas. Tunc enim modestia erit continua, & perseuerans, publicè, & occultè, coram alijs, & seorsim ab illis; in rebus magnis, & paruis: nihil enim quod moueat, fieri debet coram Deo, cui infinita debetur reuerentia.

§. III.

Immodestia detrimens.

PRÆDICTÆ Excellentie Modestie adhuc melius intelligentur, si dixerimus referamus Immodestiam, quæ ei aduersatur: hæc enim est deformitas quæ & morbus, aut exterior hominis dissolutio, quæ ex aegritudine, ac deordinatione Passionum interiori oritur: nominatim autem superbia, & vanitas; aut ira, & impatientia; aut curiositate, & aeternitate animi; aut à nimia insensualitate, siue excessu in gaudio, aut tristitia. Omnes enim passionis, quæ sine mine factæ, conantur Modestiam destruere, edentes externa signa inordinacionis & perturbationis, quæ ipsæ habent. Eū in modū quo lepra est morbus exteriorum carnis partem deturpans varijs maculis, & viceribus, ex corruptis intus latente humore prouenientibus: ita Immodestia est vitium deturpans, ac deformans corpus, eò quod talis sit spiritus, qui latet. Et quædam modum olim iubebat Deus, a vt quicumque maculatus esset lepra haberes

menta diffusa, caput nudum: vt omnes possent lepram videre, & os veste contectum; ne corrupto suo habitu alios inficeret, & propter eandem causam, omni tempore quo leprosus esset, solus habitaret extra castra: ita igitur Immodesti, vestimenta animæ Instæ, hoc est Modestiam, habent diffusa, & inordinata, permittente Deo, huiusmodi indicia, vt ex eis interior lepra dignoscatur, quæ talis anima est infecta. Eum etiam in modum quo Salomon de homine Apostata, qui à seruitio diuino recedit, dixit: *b homo Apostata vir inutilis, graditur ore peruerso, annuit oculis, vorit pæ de digito loquitur, prauo corde machinatur malum, & omni tempore invidia seminat:* & ex huiusmodi signis, talis esse dignoscitur. Quemadmodum euenit Iuliano Apostata: de quo scribitur, quod cū Athenis studeret, ad eum esset leuis, in omnibus & corporis moribus immodestus, vt videns eum Gregorius Nazianzenus, dixerit. O quam horrendum monstrum sibi ipsi nutrit Respublica Romana!

QUAMOBREM homines immodesti merito deberent tanquam leprosi separari à Congregationibus Religiosorum, & Societate Iustorum: ne illos perturbarent, aut malorum exemplorum scetore inficerent. Ita S. Ambrosius se habuit erga quendam clericum, qui ipsum in sua domo exeuntem comitari solebat: Qui, (ait) adeo, erat immodestus, vt inordinato suo incedendi modo: tanquam flagello quodam, meos oculos verberaret: ac propterea eum ex meo comitatu dimisi. Et propter eandem causam noluit alterum ad sacros ordines admittere etiam magnâ instantiâ id petentem. Et de viro quæ dicit, infelicem exitum habuisse.

NAM turpe illud, & quasi ex æsum frontispicium satis magnum erat indicium perturbationis internæ domus eius animæ; & quod non multum à ruina abesset interius illud ædificium. Ex quo efficitur, vt quod altiore aut perfectiore statum homo habet, & proficitur: eò sit immodestia perniciosior. Sic etiam in veste pretiosiori macula maiorem adferunt sceditatem; & vt S. Hieronymus ait: nugæ & ioci in ore sæcularium, sunt tantum nugæ: at in ore Sacerdotum sunt quasi sacrilegia & blasphemix: eò quod celitati & puritati status eorum plurimum auersentur. Ita dicere liceret Immodestias in laicis & sæcularibus hominibus tales censeri: at in religiosis & Ecclesiasticis esse quasi sacrilegia: quatenus sceditatem, quæ statu suo profitentur, deturpant, & iniuriâ afficiunt. Ac proinde cedunt etiam in totius Communis detrimentum: cuius opinionem suis Immodestijs valde apud alios imminunt; animumque & affectum alijs auferunt ingrediendi in domum illius Religionis, quæ aditum & frontispicium adeo incompòsitum & turpe habet.

PRÆTEREA sua Immodestia hostibus aditum præbent, ad Castitatem & reliquas virtutes deprædandas: ipsa enim illos incitat ac permouet ad huius detrimenti occasiones quærendas: quemadmodum immodesta illa

T 3

mulier

Immodesti habent affectus inordinatos. b Prou. 6 1.

Julianus apostata immodestus fuit.

Inuestiua 2 in Iulianum

2.

Immodesti a iustis separandi sunt.

Lib. 1. Offic. c. 117.

3.

Immodestia externa perturbationis internæ signum.

In Epistaphio ad Eusebium

Nugæ in ore sacerdotis sunt quasi blasphemix.

4.

Immodesti præbent dirum hostibus virtutum.

c. *Prout. 7. 11.*

mulier, de qua Salomon ait, quod esset *c. garrula & vaga, quietis impatiens, & valens in domo consistere pedibus suis, nunc foris, nunc in plateis, nunc iuxta angulos insidians*, suarumque voluptatum occasionem & eicam quærens. Et quoniam am Dæmon non dormit, statim illis occasiones immitit, & obruidit portas adeo patentes.

5.
Immodestia hominem facit inhabilem ad orationem.

d. 4. Reg. 5. 10.

Pœnitentia pro immodestia suscepta.

ACCEDIT, quod immodestia, inhabilem reddit hominem ad orationem & Exercitia spiritualia: quia negat Dominus noster deuotionis fructum & ritui, per tot rituos, & partes diffluenti. Quod si Propheta d. *Elisens* noluit exire, vt videret & alloqueretur *Nahaman* leprosum, priusquam *Septem nauet in Iordane & a lepra mundaretur*; & tunc locutus est, & valde familiariter cum eo egit: quid mirum, quod Dominus noster nolit faciem suam tandem ostendere, nec familiariter cū immodestis hisce leprosis agere, dum per pœnitentiam & mortificationem lauent, omnemque suam lepram purificem? & ob eam causam Sancti seuerè in se ipsis puniebant quamuis immodestiam, ob quam tanto bono priuarentur. De quodam sancto nomine Eusebio refert *Thodore* us, quod ambulans per campum legens Euangelia, leuauit oculos, vt aspiceret quosdam rusticos suis bobus arantes agros in cuius Immodestiam pœnam circulum ferreum collo suo apposuerit, & rea que catena alligauerit alteri, quem gestabat ad cingulum: ita vt cogitur semper caput inclinatum portare, puniens dura adeo hac pœnitentia pœnitio quadraginta annorum Immodestiam vnus diei. Et *S. Catharina Senensis* per multos dies fleuit amarè Immodestiam, in Oratione admissam, & vertit caput, vt fratrem suum videret.

6.

In *visis Patrum.*

SED ne quis in temeraria iudicia dilabatur, aut propter apparentes deprehensas esse in viris aliquibus valde sanctis, varijs de causis. *Aliquibus* ex inaduertentia; sicut legitur de magno illo *Arsenio*, in quo summa immodestia & grauitas elucebat: & nihilominus ex inaduertentia coram toto illo conuentu femur vnū super alterū collocabat, nō sine offensione reliquorū Religiosorū: donec die quodā Abbas magna dexteritate & prudētia iussit quem alium Monachū eodē modo se collocare corā ipso *Arsenio*: quē ipse Abbas monuit immodestiam illius: & tunc *Arsenius* propriam suā primò aduertit & in posterū emendauit. *Aliquando* prouenit etiam ex aliqua naturali pœnitentia corpus inordinatè permouente, ita vt reprimi non possit. Sicut *S. Gregorius* refert de quodam sancto, qui vocabatur *Isaac*, qui cū inculpabilis esset ac prodigiosè vitæ, nō poterat aliquando immodesti risus impetum, & effusam lætitiā cohibere; sicut etiam alij non possunt linguam continere, vt cum ea quiete, & tarditate, qua oportet, loquuntur: permittente Deo. Nō hanc in rebus paruis debilitatem, ne in maioribus arroganter euanescentem

Lib. 3. Dial. 6. 14.

Interdum

Interdum etiam fecerunt aliqua sancti, quæ immodesta videbantur, ut hæc ratione se coram hominibus humiliarent, & honoré fugerent, quem illis offerre volebant; aut ob alios fines gloriæ Dei, speciali instinctu id eis inspirati: ut apparet ex Historijs Simeonis Sale, S. Francisci; & aliorum Sanctorum; & Isaias Propheta iubente Deo, *ambulavit nudus & discalceatus*; & David, ut mortem euaderet, quam timebat, fecit coram Rege Achis aliquot motus & iudicia immodesta, & *e stuebant salivæ eius in barba*. & saliebat in Aula & *impingebat in ostia portæ, quasi insanus*, aut stultus. Ad huiusmodi tamen casus opus est prudentia plus quàm humana, & motione diuina; sine qua non est faciendum, quod in se indecens est & malum, etiamsi in finem bonum dirigatur.

CAPVT XIV.

TEMPERANTIAM ET ABSTINENTIAM CONFERRE
ad custodiam Castitatis, & vicloriam de luxuria reportandam.

TEMPERANTIA, quæ inordinatum voluptatum gustatus appetitum moderatur, & alio nomine Abstinencia dicitur, (quatenus ab ijs cibis & potibus abstinet, quæ huiusmodi voluptatum sunt materia) hostem habet vitium gulæ & ebrietatis matrem, scilicet Luxuriæ, quod insinuat Ecclesiasticus dicens: *duo genera abusi sunt in peccatis, & tertium adducit iram & perditionem. Anima calida quasi ignis ardens, non exstinguetur donec aliquid glutiat: & homo nequam in ore carnis sue non desinet, donec incendat ignem. Homini fornicatio annis panis dulcis, non fatigabitur transgrediens usque ad finem &c.* quibus verbis monet, hominem deditum gulæ, quam vocat *os carnis*, non sistere, donec luxuriæ ignem accendat; & comedentem ac bibentem nimium cibos & vinâ delicata ede deuenire, ut fornicationis & adulterij panem dulcem, & iucundum sibi reputet; & ut in hæc vitia, tanquam effrænis præcipitur. Sed quoniam de hoc puncto fufius actum est in secundo tomo: solum hic adferemus, quæ ad nostrum pertinent institutum: supponentes eos, qui velint compotes euadere castitatis, & præclarorum aliorum Christianæ vitæ facinoram, debere sese munire virtute abstinentiæ; carni que subtrahere omnem excessum in cibo & potu, qui esse potest esca luxuriæ, & aliorum vitiorum; neque esse contentos, quod illicitis & prohibitis abstineant (illis enim uti essent intemperantiæ); sed interdum etiâ à delicatis & preciosis, quæuis eis uti liceret ut hæc ratione subiectum magis ac obtemperantem habeat hostem domesticum carnem scilicet; & ut castitatis thesaurum tutius conseruent; maioresque vires à Deo obtineant, quibus graues pugnas vincant, & gloriosos triumphos reportent.

Eum in modum, quo Daniel cum socijs suis initium dederunt clarissimis victorijs *proponentes firmiter in corde suo, ne polluerentur de mensa Regis, neque de vino potus eius*: sed contenti essent leguminibus ad vescendum, & aqua ad bibendum. Quod præclare S. Basilius expendit his verbis: Daniel

quod

d Isai 10. 3.

c1. Reg. 21. 13.

Ex S. Tho. 2. 2. q. 146. & 149. a. 2. ad 1.

a Eccl 28. 28

Gulosus fit Luxuriosus. Tract. 2. c. 7. Studiosi castitatis debent se munire abstinencia. Interdum à licitis abstinentium.

b Dan. 1. 2.